

Type voorziening:	Laagdrempelige steunpunten	Inlopen sociaal en gezond
Hoofdstuk in AZWA:	D5 (AZWA pag 60-64)	D6 (AZWA pag 64-66)
Categorie:	Basisfunctionaliteit	Basisinfrastructuur
Toelichting categorie:	<p>Versterken samenwerking op het snijvlak van (eerstelijns)zorgdomein en het sociaal domein.</p> <p>Basisfunctionaliteiten op de leefgebieden kansrijk opgroeien, gezonde leefstijl, mentale gezondheid, vitaal ouder worden en gezondheidsachterstanden zijn in elke regio of gemeente ingevuld en beschikbaar voor inwoners.</p>	<p>De basisinfrastructuur is ter ondersteuning van de basisfunctionaliteiten.</p> <p>Het betreft basisvoorzieningen in wijken en buurten op het gebied van gezondheid, ondersteuning, welzijn en zorg.</p>
Wat zit er nog meer in de categorie:	<p>Naast laagdrempelige steunpunten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sociaal verwijzen • Valpreventie • Ketenaanpak overgewicht en obesitas volwassenen • Kansrijke start: integrale gezinsspoli en Nu Niet Zwanger <p><i>(Er is ook een 'ontwikkelagenda' voor onderdelen die nog niet zijn uitgewerkt. Dat betreft o.a. Mentale Gezondheidsnetwerken, Ketenaanpak Dementie, Kansrijke start en Rookvrije start.)</i></p>	<p>Naast inlopen sociaal en gezond:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lokale teams • (mentale) Gezonde school • Regionale coördinatie

<p>Over de naam:</p>	<p>'Laagdrempelige steunpunten' is een beleidsmatige verzamelterm en dient als werknaam. Ze zijn synoniem voor zelfregie en herstelorganisaties en ook dat is een verzamelnaam voor plekken met namen als: herstelacademie, zelfregiecentrum, herstellpunt en TEAM ED. En ook namen als Stjoer, MensDoorMens en HerstelXL komen voor.</p>	<p>'Inloopvoorzieningen sociaal en gezond' is een beleidsmatige verzamelterm en dient als werknaam. Gemeenten en welzijnsorganisaties gebruiken in de praktijk de naam die lokaal past (buurthuis, dorpskamer, wijkpunt, energiehub, jongerencafé, etc.).</p>
<p>Voor wie:</p>	<p>Voor iedereen en in het bijzonder voor mensen met (ernstige/langdurige) psychische (de EPA-doelgroep) en/of sociaal-emotionele kwetsbaarheid en hun naasten.</p>	<p>Alle inwoners in de buurt/wijk.</p>
<p>Kenmerken:</p>	<p>Laagdrempelige steunpunten dragen als middel bij aan het maatschappelijk herstel van mensen die door problemen met hun mentale gezondheid hun rollen (dreigen te) verliezen in de maatschappij.</p> <p>Ze bevatten vier onderdelen die in samenhang met elkaar aanwezig zijn: inloop & ontmoeting, door-en-voor activiteiten, herstelaanbod en de groeivijver.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vrij toegankelijk, zonder verwijzing. • Het steunpunt is gericht op leren, herstel en ontwikkeling, dit gaat verder dan alleen een luisterend oor en koffie. • Zowel bezoekers/deelnemers als medewerkers hebben iets te halen én te brengen. Er is sprake van co-creatie en gezamenlijk eigenaarschap. 	<p>Een inloop sociaal en gezond heeft als eerste functie het faciliteren en stimuleren van ontmoeting.</p> <p>Daaraan gekoppeld biedt het iets extra's voor wie dat nodig heeft: kortdurende ondersteuning op verschillende levensgebieden en waarbij opschaling indien nodig mogelijk is.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vrij toegankelijk, zonder verwijzing. • Fysiek en sociaal toegankelijk. • Duidelijk herkenbaar voor inwoners als plek voor ontmoeting, vragen en ondersteuning. • Focus op veerkracht, mee doen, betekenisvol leven.

Vervolg
Kenmerken:

- De ondersteuning krijgt vorm vanuit de behoeften van de mensen.
- Wij zien elkaar als mens, niet als cliënt of hulpverlener.
- Er is sprake van wederkerigheid en gelijkwaardigheid, op basis van wederzijds begrip, herkenning en erkenning.
- Er wordt gewerkt vanuit ‘wat past bij jou’, zonder stappenplannen of protocollen, er is een aanbod van methodische zelfhulp dat zich vanuit co-creatie en peer-support steeds verder ontwikkelt.
- In het steunpunt komt collectieve ervaringskennis samen.
- Ervaringsdeskundigen en/of ervaringswerkers zijn in de lead in het initiatief.
- Er is samenwerking met de formele en informele (keten)partners, zoals sociaal domein (gemeente), welzijnsorganisaties, huisartsen en zorgaanbieders. Zodat makkelijk afstemming kan plaatsvinden en mensen wanneer nodig kunnen worden gekoppeld aan de voor hen juiste personen of instanties.
- Bereiken/betrekken van (kwetsbare) inwoners die de weg naar de inloopvoorziening minder gemakkelijk vinden.
- Inwoners worden gestimuleerd om zelf het initiatief en gastheerschap van de inloopvoorziening uit te voeren. Er is een professionele schil aanwezig om coördinatie en continuïteit van de voorziening te bieden waar nodig. Sociaal werkers, JGZ-medewerkers en gezondheidsbevorderaars/ wijk-GGD'ers zijn hierin belangrijke steunpilaren.
- Mogelijkheid tot (kortdurende) ondersteuning, informatie of advies.
- De inloopvoorziening functioneert als knooppunt binnen het bredere netwerk van zorg, welzijn, bestaanszekerheid en informele ondersteuning. Er is warme doorgeleiding mogelijk naar (vrijwillige) ondersteuning, maatschappelijke initiatieven, passende hulp en zorg.
- Actieve verbinding met informeel en sociaal aanbod in de wijk, zoals bewonersinitiatieven, maatjesprojecten, ontmoetingsgroepen, sport- en beweeginitiatieven en andere vormen van laagdrempelige ondersteuning.

Veel gestelde vragen:

Zijn laagdrempelige steunpunten en inlopen sociaal en gezond hetzelfde?

Nee.

Naast overeenkomsten (laagdrempelig, versterken van inwoners, er werken veel vrijwilligers en de ontmoeting is essentieel) zijn er een paar wezenlijke verschillen:

Methodiek:

Inlopen sociaal en gezond werken vanuit de opbouwwerk-methodiek. Laagdrempelige steunpunten hanteren een methodiek uit de cliënten- en herstelbeweging: methodische peersupport. Deze methodiek is gebaseerd op collectieve ervarings- en herstelkennis rondom het (zelf of als naaste) a) hebben van ontwrichtende ervaringen a.g.v. psychische problemen, kwetsbaarheden of aandoeningen en b) hoe hier weer aan voorbij te komen.

Positie i.r.t. bereik:

Inlopen sociaal en gezond bevinden zich in de haarvaten van wijken en buurten en bereiken inwoners op deze schaal. Laagdrempelige steunpunten hebben een wijk- en soms ook gemeente-overstijgend bereik.

Doelgroep:

Inlopen sociaal en gezond zijn er voor alle wijkbewoners van 0 tot 100 jaar, dus ook mensen met een psychische kwetsbaarheid. In de praktijk zitten hier grenzen aan, bij complexe problematiek en 'onbegrepen gedrag' zijn of voelen mensen zich soms minder welkom bij de inlopen. Laagdrempelige steunpunten zijn er vooral voor mensen (vanaf 17 jaar) met (ernstige/langdurige) psychische en/of sociaal-emotionele kwetsbaarheid en 'voor iedereen', dat wil zeggen: er zijn geen uitsluitingscriteria.

De 'professional':

Bij de inlopen sociaal en gezond is de sociaal werker de professional; bij de laagdrempelige steunpunten is de ervaringsdeskundige de professional.

<p>Zijn alle plekken waar inwoners met psychische kwetsbaarheden zich welkom voelen automatisch een laagdrempelig steunpunt?</p>	<p>Nee.</p> <p>In het handvattendocument van de landelijke IZA-werkgroep staat dat laagdrempelige steunpunten 10 kenmerken hebben. Deze steunpunten richten zich op het bevorderen van zelfregie en herstel door middel van methodische peersupport. Het gaat dus niet om willekeurige plekken waar mensen met psychische kwetsbaarheden zich welkom voelen, maar om locaties die expliciet voldoen aan deze kenmerken en visie. Kortom: een plek kan weliswaar veilig en gastvrij zijn, maar pas als deze voldoet aan de 10 kenmerken, mag deze als laagdrempelig steunpunt worden beschouwd.</p>
<p>Vullen laagdrempelige steunpunten en inlopen sociaal en gezond elkaar aan?</p>	<p>Ja, en op meerdere manieren.</p> <p>Samen bereiken ze een brede groep inwoners. Ze kunnen inwoners op elkaars bestaan en op elkaars mogelijkheden wijzen.</p> <p>Vanuit de inwoner bezien is het fijn dat je kunt kiezen waar je je -op dit moment in je leven- welkom voelt, welke context en mogelijkheden bij je passen en waar je aansluiting vindt. De keuze voor een laagdrempelig steunpunt of een inloop sociaal en gezond is niet statisch maar kan ook tegelijkertijd of zich ontwikkelen in de tijd. Bijvoorbeeld: je struikelt omhoog binnen een laagdrempelig steunpunt en gaat als vrijwilliger aan het werk bij een inloop sociaal en gezond. Of: bij een laagdrempelig steunpunt volg je een herstelcursus en bij een inloop sociaal en gezond doe je mee aan een beweegactiviteit.</p>

Handige links:

De vier onderdelen van een laagdrempelige steunpunt en met wie ze samenwerken: [Feiten & Cijfers zelfregie en herstelorganisaties](#)

De 10 kenmerken van laagdrempelige steunpunten in de praktijk: [10 Kenmerken in de praktijk](#)

De basisfunctionaliteiten, basisinfrastructuur en handreikingen: [Informatie AZWA en D5 en D6](#)

Hoe Sociaal Werk (samen)werkt aan mentale gezondheid: [Sociaal Werk en mentale gezondheid](#)

